

Alléskolan, Hallsberg.

Hovet, Stockholm.

Sege park, Malmö.

ENERGIBANKEN/GRONTMIJ

Kårhuset, Malmö.

KTH, Stockholm.

Ullevi, Göteborg.

Statligt stöd gav skjuts till solceller

Stödet till solceller på offentliga lokaler ökade den svenska kapaciteten med 3 MW på fyra år, motsvarande 75 procent. I år tas investeringsstödet bort, och då riskerar den svenska solcellsmarknaden att försvinna, visar två nya studier.

Det svenska stödet till solceller var en del av den förra regeringens tvåmiljarderssatsning på energieffektivisering och konvertering. Offentliga verksamheter som installerade solceller fick ett bidrag som täckte 70 procent av investeringskostnaderna. Det fyraåriga stödet, som går ut 2008, har ökat Sveriges installerade kapacitet från 4 MW 2005 till cirka 7 MW i år.

Emma Ekdahl på konsultföretaget Grontmij, som utvärderat stödet på uppdrag av Energimyndigheten, anser att det inneburit ett genombrott för den svenska solcellsmarknaden. Solcellsentreprenörer har etablerats som i sin tur använt lokala elinstallationsbolag, och kunskapen har spridits till olika företag och kommuner.

De installerade anläggningarna produce-

rar el till en kostnad av knappt 5 kr/kWh och uppåt, vilket med stödet blir knappt 1,50 kr/kWh och uppåt. För att få stödet ställdes inga krav på kostnadseffektivitet, alltså hur mycket el som produceras per insatt krona, vilket fått till följd att även dyra anläggningar har kunnat testas.

– Vi har nu fått svenska demonstrationsanläggningar av olika slag, både arkitektoniskt smarta och stora anläggningar, säger Emma Ekdahl. Hon påpekar att ett fortsatt stöd kanske bör kopplas till elproduktionen om man vill uppnå mer kostnadseffektiva anläggningar.

Emma Ekdahl på konsultföretaget Grontmij.

Emma Ekdahl anser att det varit svårt att utvärdera stödet då målen inte varit tydligt uttalade. Men den största nackdelen är bristen på kontinuitet i stödet:

– Den svenska marknaden försvinner sannolikt med stödets slut eftersom kostnaderna för sole fortfarande är höga jämfört med konventionell elproduktion. Nya installationsföretag som har etablerats och den kunskap de byggt upp går förlorad, säger hon.

Ändringar i mätningsreglerna

Inga nya ekonomiska stöd för sole är aviserade och Emma Ekdahl tror inte att det enbart räcker med nätanslutningsutredningens förslag för att upprätthålla en fortsatt svensk expansion av sole.

Nätanslutningsutredningen, som kom i februari 2008, föreslår ändringar i reglerna

”Nu är den svenska marknaden i samma läge som den tyska var för 15 år sedan och vi måste fortsätta stödja marknadsutvecklingen.”

Björn Sandén, docent på Chalmers

för mätning, vilka har bäring på produktionen av solex. Enligt utredningen är det största problemet med nuvarande regelverk att mätningen och rapporteringen av elproduktionen måste göras varje timme.

Utredningen vill i stället att mätning sker månadsvis enligt en schablonmetod för att minska de höga hanteringskostnaderna.

Ett annat förslag är rätten till nettomätning om elproducenten är nettokonsument på årsbasis. Då skulle sommarens större elproduktion från solexanläggningen kunna kvittas mot användningen av konventionell el under den mörka delen av året.

Björn Sandén, docent på Chalmers, har studerat vad investeringsstödet för solceller inneburit för solcellernas så kallade innovationssystem.

– Den svenska solexmarknaden har vuxit från ingenting till något, tack vare investeringsstödet. Nu är den svenska marknaden i samma läge som den tyska var för 15 år sedan och vi måste fortsätta stödja marknadsutvecklingen.

En marknad i tre delar

Björn Sandén delar upp det svenska innovationssystemet för solceller i tre delar. Den ena består av svensk forskning kring solceller och företag som uppstår kring denna, såsom Solibro och Midsummer. Den andra delen är modultillverkarna som importerar solceller och sätter ihop dem till solpaneler, varav merparten går på export. Den tredje består av installatörer och själva marknaden för solcellspaneler.

Studien visar att investeringsstödet som

riktat sig till offentliga verksamheter har gett ringar på vattnet. Nya aktörer har kommit in, såsom projektörer, installatörer och konsulter. Innovationssystemets tre delar är ännu relativt separata men genom stöden har de närmast sig varandra genom olika typer av nätverk.

Björn Sandén anser att myndigheterna måste fortsätta stödja marknadsutvecklingen. Han är övertygad om att solcellstekniken kommer att bli mycket stor globalt, större än till exempel biomassa.

– Vi kan antingen släpas in i utvecklingen eller bli proaktiva och dra nytta av den.

Han pekar på den svenska produktionskompetensen i modultillverkningen och vår forskningskompetens. En marknad börjar utvecklas men den kan bli kraftfullare. Byggindustrin och arkitekter behöver komma in.

– Marknaden för olika solexapplikationer kommer att bli enorm. Idag finns redan solceller i ryggsäckar som kan ladda laptopen och i tröjor. Nästa steg är solceller på taken till elbilar.

ANNIKA OLOFSDOTTER

INSTALLERAD SOLEXKAPACITET, MW (2007)

Tyskland	3 862
Japan	1 919
USA	830
Spanien	655
Sverige	6
Totalt i världen	7 840

KÄLLA: IEA PVPS, NATIONAL SURVEY REPORT OF PV POWER APPLICATIONS IN SWEDEN – 2007

Sverige ökar sin elelexport

Sverige kommer att nettoexportera el de kommande tre åren eftersom produktionen ökar från kraftvärme, vindkraft och kärnkraft. Det visar en ny prognos från Energimyndigheten.

PRODUKTIONSKAPACITETEN byggs ut kraftigt just nu genom många nya vind- och kraftvärmeverk liksom effekthöjningar i kärnkraftverken. Samtidigt ökar inte efterfrågan på el särskilt kraftigt.

Energimyndighetens bedömning utgår dels från normalårsproduktion av vatten- och kärnkraft, dels från de projekt som har bäst förutsättningar att förverkligas under perioden. För vindkraft finns planer som kan ge en ännu högre elproduktion (läs mer på sid 20–21).

Elproduktionen i Sverige var 144,9 TWh 2007 och preliminär statistik pekar på att produktionen kommer att öka till 156 TWh till 2010.

2007 nettoimporterade Sverige 1,3 TWh el. Under prognosperioden förväntas Sverige vara nettoexportör av el. 2010 prognostiseras en export på nästan 6,9 TWh, cirka 4,5 procent av den totala svenska elproduktionen.

Energimyndighetens prognos ”Energiförsörjningen i Sverige 2008-08-15”, bygger på ekonomiska förutsättningar som tagits fram av Konjunkturinstitutet i juni 2008. Jämfört med föregående prognos (mars 2008) har de ekonomiska förutsättningarna totalt sett reviderats neråt.

SVERIGES ELPRODUKTION 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Vattenkraft	65,6	65,5	67,5	67,5
Vindkraft	1,4	1,9	2,5	3,4
Kärnkraft	64,3	66,4	67,6	67,6
Kraftvärme	13,2	13,5	16,8	17,7
Totalt	144,9	147,9	154,4	156,2

KÄLLA: ENERGIFÖRSÖRJNINGEN I SVERIGE 2008-08-15

Växande världsmarknad för solex

UNDER 2007 ÖKADE världspanproduktionen av solceller med nära 4,3 GW, vilket var en ökning med 67 procent jämfört med året innan, visar statistik som branschtidningen Photon International tagit fram.

Enligt tidningen finns ett par tydliga trender på världsmarknaden för solex. Företag som enbart satsar på produktion av solceller har tagit ledningen över företag med ett spektrum av produkter, såsom Mitsubishi, BP Solar, Sanyo. Dessutom har kinesiska företag tagit en väsentlig andel av marknaden samtidigt som tunnfilmssolexceller ökar i betydelse.